

BİLGİ BANKASI

TERİMLER

ÖDEME ŞEKİLLERİ

Mal Mukabili Ödeme (Cash Against Goods)

İthalatçının malları teslim almasından sonra bedelinin ihracatçıya ödenmesidir. Ancak, çok güvenilen bir müşteriye uygulanabilir.

Vesaik Mukabili Ödeme (Cash Against Documents)

İhraç malına ait sevk vesaikinin ihracatçının bankasından ithalatçının bankasına gönderilmesi ve mal bedelinin tahsili karşılığında bu vesaikin banka tarafından alıcıya teslimini gerektiren ödeme şeklidir.

Peşin Ödeme (Advance Payment)

Mal bedelinin, ihracat gerçekleştirilmeden önce alıcı tarafından transferi anlamına gelir. İhracatçı mal bedelini banka aracılığıyla tahsil eder ve karşılığında bankadan döviz alım bordrosu alır. Peşin ihracatta döviz alım bordrosu gümrük tarafından da onaylanır. İhracat süresi DAB tarihinden itibaren 18 aydır. Aksi durumda mal bedeli faizi ile alıcı firmaya iade edilir. Dövizin yurda nakit olarak gelmesi durumunda döviz getiren kişinin gümrükten döviz beyan tutanağı alması gereklidir. Bankalar döviz beyan tutanağına istinaden alış yapar ve ayrıca gümrüklerden döviz beyan tutanağının onayını talep ederler. Gümrükten onay alınmadığı durumda, DAB geçersiz sayılır.

Akreditifli Ödeme (Letter of Credit)

En garantili ödeme şeklidir. Hernevi akreditifte dikkat edilecek en önemli husus "irrevocable (geri dönülemez)" olması ve "ICC 500" ve "ICC 525"e refere etmesidir.

TESLİM ŞEKİLLERİ

International Commercial Terms (Uluslararası Ticari Teslim Şekilleri)

1.(EXW) Ex Works, Ex Warehouse (İsmi belirtilen işyerinde teslim)

Satıcı, yeri belirtilen işyerinde (atölye, fabrika, antrepo v.s.) malları alıcının emrine hazır bulundurmakla teslim yükümlülüğünü yerine getirmiş sayılır. Teslimden sonraki tüm masraf ve rizikolar alıcıya aittir. Diğer bir deyimle, eğer aksine bir hüküm bulunmuyorsa, satıcı, malları alıcı tarafından sağlanan araca yüklemek ya da gümrük işlemlerini yerine getirmek zorunda değildir. Malların, satıcının kuruluşundan alınarak istenilen yere götürülmesiyle ilgili tüm masraf ve riskler alıcıya aittir. Bu teslim şekli satıcı açısından asgari yükümlülük içerir.

2. (FCA) Free Carrier (Taşımacıya teslim, adı belirtilen yerde)

Birden fazla taşıma etabı dahil herhangi bir taşıma metodu için kullanılabilir. Satıcı, ihracat formalitesi tamamlanmış malları alıcının adını verdiği yerde, yine alıcı tarafından ismi belirtilen taşımacıya teslim etmekle yükümlülüğünü yerine getirmiş olmaktadır. Navlun, Riziko ve tüm masraflar Alıcıya aittir.

Eğer alıcı tarafından teslim için belirli bir nokta belirtilmemişse, bu durumda satıcı, daha önce sınırları belirlenmiş bir alan içinde veya yerde malları taşıyıcıya devredeceği noktayı kendisi seçebilir.

Bu terim, çok vasıtalı olanlar da dahil herhangi bir taşıma işlemi için kullanılabilir. Diğer yükümlülükler FOB teslimindeki gibidir.

3.(FAS) Free Alongside Ship (İsmi belirtilen yükleme limanında gemi yanında teslim)

Sadece Deniz taşımacılığında kullanılır. Satıcı, alıcı tarafından ismi belirtilen yükleme limanında, yine alıcının ismini verdiği geminin yanında ve alıcının belirttiği zamanda malları hazır bulundurmaya teslim yükümlülüğünü yerine getirmiş sayılır. Bu yer ve zamandan sonraki Navlun, Riziko ve her türlü masraflar alıcıya aittir.

4.(FOB) Free On Board (İsmi belirtilen sevk limanında gemide teslim)

Sadece Deniz taşımacılığında kullanılır. Satıcı, malları alıcı tarafından ismi belirtilen sevk limanında alıcının belirttiği zamanda ve yine alıcı tarafından ismi verilen geminin küpeştesini aştığı anda teslim yükümlülüğünü yerine getirmiş sayılır. Bu yer ve zamandan sonraki Navlun, Riziko ve tüm masraflar Alıcıya aittir.

Satıcı, malların yüklendiğini tüm detayları ile birlikte alıcıya bildirmelidir. Alıcının sorumluluğu ise, belirtilen yükleme limanından taşınması için, masraflar kendisine ait olmak üzere taşıma sözleşmesi akdetmek ve malın gemide teslim edildiği andan itibaren; malın varış noktasına ulaşıncaya kadar geçen süre içerisinde mala ilişkin her türlü kayıp ve hasarı üstlenmektir.

5.(CFR) Cost and Freight (Adı belirtilen varış limanında navlun ödenmiş olarak teslim)

Sadece Deniz taşımacılığında kullanılır. Mallar Satıcı tarafından taşıma sözleşmesi yapılmış ve navlunu ödenmiş olarak varış limanında alıcıya teslim edilmektedir. Malların riski yükleme limanında geminin küpeştesini aştığı anda Alıcıya aittir.

6.(CIF) Cost Insurance and Freight (Adı belirtilen varış limanında navlun ve sigorta primi ödenmiş olarak teslim)

Sadece Deniz taşımacılığında kullanılır. Satıcının sorumluluğu Geminin güvertesinde biter. CFR'dan farkı Sigorta Priminin de satıcıya ait olmasıdır. Fakat bu sigorta asgari riskleri kapsamaktadır. Duruma göre özel risklerin sigorta kapsamına alınmasını istediği takdirde alıcı bu hususları satıcı ile yaptığı sözleşmeye dahil ettirmek zorundadır. Sigorta ettirilen değer sözleşme tutarının %10 fazlası ile olması gerekir.

7.(CPT) Carriage Paid To (Adı belirtilen varış yerine kadar navlunu ödenmiş olarak teslim)

Birden fazla taşıma etabı dahil herhangi bir taşıma metodu için kullanılabilir. Satıcı, malları adı belirtilen teslim yerine kadar navlun ödenmiş olarak varış yerinde alıcıya teslim etmektedir. Belirtilen teslim yerine kadar birden fazla taşımacı kullanılıyor ise mallar ilk taşımacıya teslim edildiğinde risk satıcıdan alıcıya geçer.

Malların taşıyıcıya aktarılmasından sonra mallar ile ilgili kayıp ve hasar riski, ayrıca bu teslim işleminden sonra meydana gelebilecek olayların yarattığı bütün ek masraflar satıcıdan alıcının üzerine geçer.

Satıcı, alıcıya malın sigortalanması amacıyla gerekli bilgileri iletacaktır. Alıcının sorumluluğu ise, masraflar kendisine ait olmak üzere gerekli ithal iznini veya yetki belgelerini almaktır.

CFR deniz, CPT ise kara ve diğer taşıma şekillerinde kullanılır.

8.(CIP) Carriage and Insurance Paid To (Adı belirtilen varış yerine kadar navlun ve sigorta primi ödenmiş olarak teslim)

Birden fazla taşıma etabı dahil herhangi bir taşıma metodu için kullanılabilir. Satıcı, CPT terimindeki yükümlülüklerine ilaveten taşımaya ilişkin yük sigortasını yaptırmayı ve primini ödemeyi de üstlenmektedir.

Taşıma ve sigorta bedeli ödenmiş olarak teslim terimi, satıcının CF terimi ile aynı yükümlülükleri taşıdığı, ancak bunlara ek olarak, malın taşınması anında kayıp ve/ya hasar riskine karşı alıcıya yük sigortası sağlama zorunda olduğu durumu anlatır. Satıcı, sigorta

sözleşmesini akdeder ve sigorta primini öder. Alıcının diğer sorumlulukları CF teslim şeklindeki gibidir.

CIF deniz taşımasında, CIP ise kara ve diğer taşımacılıkta kullanılır.

9.(DAF) Delivered at Frontier (Sınırdaki adı belirtilen yerde teslim)

Satıcı malları ihracat formaliteleri tamamlanmış olarak sınırdaki adı belirtilen yerde fakat komşu ülkenin gümrüğünden önce alıcının emrine hazır bulundurmaya teslim yükümlülüğünü yerine getirmiş sayılır. 'Sınır' ifadesi ihraç ülkesi dahil herhangi bir ülkenin sınırı için kullanılabilir. Bu nedenle yer isminin verilerek hangi sınırın kastedildiğinin kesinlikle ifade edilmesi büyük önem taşımaktadır. Öncelikle Demiryolu ve Karayolu ile taşımada kullanılır. Sınırdaki belirtilen yerden itibaren Navlun Alıcıya aittir. Sınırdan itibaren taşımaya ait masraf ve sigortanın yapılması konusunda satıcının yükümlülüğü yoktur.

10.(DES) Delivered Ex Ship (Adı belirtilen varış limanında gemide teslim)

Sadece Deniz taşımacılığında kullanılır. Satıcı, malları adı belirtilen varış limanında, geminin bordasında, gümrükten önce alıcının emrine hazır bulundurduğunda teslim yükümlülüğünü yerine getirmiş olmaktadır. Bu yere kadar olan bütün risk ve masraflar satıcıya aittir.

11.(DEQ) Delivered Ex Quay (Adı belirtilen varış limanında Gümrük Vergisi ödenmiş olarak rıhtımda teslim)

Rıhtımda teslim terimi, sadece Deniz taşımacılığında veya çok vasıtalı taşıma ile varış limanında gemiden rıhtıma boşaltılmakla teslim edilecekse kullanılır. Rıhtım üzerinde alıcı emrine malların hazır bulundurulması ile satıcının yükümlülüğü sona erer. Satıcı, malların o noktaya kadar taşınmasıyla ilgili vergi, resim ve diğer harçlar da dahil olmak üzere tüm riziko ve giderleri üstlenir. DEQ teriminin yanına ek kelimeler yazılarak malların gümrükten çekme sorumluluğunun kime ait olacağı belirtilir. Örneğin; DEQ duty paid'de vergiler ve gümrükten çekme masrafları ihracatçının, DEQ duty unpaid'de ise bu masraflar ithalatçındır.

12.(DDU) Delivered Duty Unpaid (Adı belirtilen varış yerinde gümrük vergisi ödenmeden teslim)

Herhangi bir taşıma biçimi için kullanılabilen bu terime göre satıcı, ithal ülkesindeki adı belirtilen bir yerde malları alıcının emrine hazır bulundurmaya teslim yükümlülüğünü yerine getirmiş olmaktadır. O noktaya kadar her türlü risk ve maliyet ile gümrük formalitelerini sonuçlandırmaya ilişkin maliyet ve riski, fiili ithal sırasındaki vergi, harç ve diğer resmi giderler hariç satıcı üstlenmektedir. Eşyaların vergileri ödenmemiş olarak alıcının ülkesinde belirtilen yerde teslimidir.

Bu teslim şekli deniz hariç kara, demiryolu, havayolu taşımacılığında kullanılır.

13.(DDP) Delivered Duty Paid (Adı belirtilen varış yerinde gümrük vergisi ödenmiş olarak teslim)

Herhangi bir taşıma biçimi için kullanılabilen bu terime göre satıcı, ithal ülkesindeki adı belirtilen bir yerde malları gümrüklenmiş olarak alıcının emrine hazır bulundurmaya teslim yükümlülüğünü yerine getirmiş olmaktadır. O noktaya kadar her türlü risk ve maliyeti satıcı üstlenmektedir. Eşyaların vergileri ödenmiş olarak alıcının ülkesinde belirtilen yerde teslimidir. Satıcı, malların o noktaya kadar taşınması, ithal gümrüğünden geçirilmesi için gerekli vergi, resim ve diğer harçlar dahil olmak üzere riziko ve giderleri üstlenmek durumundadır. EXW terimi satıcıya ne kadar az yükümlülük getiriyorsa, DDP terimi de bunun tersine o kadar çok

yükümlülük getirmektedir.

DAHİLDE İŞLEME REJİMİ

Amaç; Bu karar; Dünya piyasa fiyatlarından hammadde temin etmek suretiyle ihracatı arttırmak, ihraç ürünlerine uluslararası piyasalarda rekabet gücü kazandırmak, ihraç pazarlarını geliştirmek ve ihraç ürünlerini çeşitlendirmek amacıyla hazırlanmıştır.

Bu kararda geçen;

Müsteşarlık: Dış Ticaret Müsteşarlığı'nı,

Topluluk: Avrupa Topluluğu'nu,

Üçüncü Ülke: Avrupa Topluluğu'na üye ülkeler dışındaki ülkeleri,

Serbest Bölgeler: Türkiye Gümrük Bölgesi üzerindeki serbest bölgeleri,

Serbest Dolaşımda Bulunan Eşya: Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası anlaşmalara ait hükümler saklı kalmak kaydıyla, serbest dolaşıma giriş rejimine tabi tutularak Türkiye Gümrük Bölgesine giren eşya ile üretiminde kullanılan girdilerin yerli olup olmadığına bakılmaksızın Türk menşeli sayılan eşyayı,

İşleme Faaliyeti: Eşyanın üretilmesi, montajı, işlenmesi, yenilenmesi, tamir edilmesi ile benzeri işlemleri, İşlem Görmüş Ürün: İşleme faaliyetleri sonucunda elde edilen tüm ürünleri, Asıl İşlem Görmüş Ürün: Dahilde İşleme Rejimi kapsamında elde edilmesi amaçlanan ürünleri, İkincil İşlem Görmüş Ürün: İşleme faaliyetleri sonucunda elde edilen asıl işlem görmüş ürün dışındaki ürünleri,

Fire/Zayıf: İşleme faaliyetleri sırasında özellikle kuruma, buharlaşma, sızma veya gaz kaçağı şeklinde yitirilen ve imha olan kısım ile ekonomik değeri olmayan atıkları,

İşletme Malzemesi: İhracı taahhüt edilen işlem görmüş ürünlerin üretiminde kullanılan ancak ürünün bünyesinde yer almayan ve sabit tesislerin çalışabilir durumda olmasını temin eden, yatırım malı makine ve teçhizat niteliğinde olmayan malzemeleri,

Tarım Ürünleri: İthalat Rejimi Kararının ilgili listelerinde yer alan ve toprakta yetiştirilen ürünler, hayvancılık, balıkçılık ile diğer su ürünleri ve bunların ilk işleme tabi tutulmuş şekillerini,

İşlenmiş Tarım Ürünleri: İthalat Rejimi Kararının ilgili listesinde yer alan ve bünyesinde temel tarım ürünlerim (hububat, şeker ve süt) bulunduran ürünleri,

Verimlilik Oranı: Belirli miktardaki eşyanın işlenmesi sonucunda elde edilen işlem görmüş ürünlerin miktarını veya yüzde oranını,

Döviz Kullanım Oranı: Dahilde İşleme İzin Belgesinde öngörülen CIF ithal tutarının FOB ihraç tutarına olan yüzde oranını,

Önceden İthalat: İşlem görmüş ürünlerin ihracından önce bu ürünlerin üretiminde kullanılacak eşyanın ithalini,

Önceden İhracat: İthal eşyasının şartlı muafiyet sisteminde ithal edilmesinden önce, eşdeğer eşyadan elde edilmiş işlem görmüş ürünlerin Türkiye Gümrük Bölgesi dışına veya serbest bölgelere ihraç edilmesini,

Eşdeğer Eşya: İşlem görmüş ürünlerin imalinde ithal eşyasının yerine kullanılan ve ithal eşyası ile 8-12 (sekiz-oniki)'li bazda gümrük tarife istatistik pozisyonu, ticari kalite ve teknik özellikleri itibarıyla aynı kalite ve nitelikleri taşıyan serbest dolaşımda bulunan eşyayı,

Ticaret Politikası önlemleri: İthalat Rejimi Kararının 4 üncü maddesinde belirtilen mevzuat çerçevesinde alınan önlemleri,

Vergi: Eşyanın giriş ve çıkışında tahsili öngörülen vergi, resim, harç, fon ve benzeri bütün mali yükleri,

Dahilde İşleme İzin Belgesi: İhracat ve ithalat sayılan satış ve teslimlerde gümrük muafiyetli ithalat ve/veya yurt içi alımlara imkan sağlayan Müsteşarlıkça düzenlenen belgeyi,

Belge Süresi: Dahilde İşleme İzin Belgesi üzerinde kayıtlı bulunan ve belge kapsamında ithalat, ihracat işlemlerinin gerçekleştirileceği ve tüm istisnaların uygulanacağı dönemi,

Belge Süresi Sonu: Belge süresi bitiminin rastladığı ayın son gününü,

A.TR Dolaşım Belgesi: Türkiye veya Toplulukta serbest dolaşımında bulunan eşyanın Katma Protokolde öngörülen tercihli rejimden yararlanabilmesini sağlamak üzere, ihracatçı ülke yetkili kuruluşlarınca düzenlenip gümrük idarelerince vize edilen belgeyi,
Menşe İspat Belgeleri: Türkiye'nin taraf olduğu anlaşmalar çerçevesinde tercihli rejimden yararlanmak üzere ihracatçı ülke yetkili kuruluşlarınca düzenlenip gümrük idarelerince vize edilen ve malın menşei belirleyen EUR. I dolaşım sertifikası veya fatura beyanını,
Pan-Avrupa Menşe Kümülyasyonu: Avrupa'da, aynı menşe kurallarını havi Serbest Ticaret Anlaşmaları ile birbirlerine bağlanmış ülkeler arasında oluşturulan ve taraf ülkeler menşeli eşya kullanılarak elde edilen nihai ürünün Kümülyasyona tabi bir diğer ülkeye tercihli rejim kapsamında ithaline imkan sağlayan ticaret sistemini,
Tedarikçi Beyanı: A.TR dolaşım belgesi ile birlikte kullanılan ve Türkiye ile Topluluk arasında ticarete konu Pan-Avrupa Menşe Kümülyasyonu kapsamı eşyanın menşei gösteren belgeyi, İmalatçı-ihracatçı: İhraç mamulleri üreten ve ihracatını kendisi veya aracı ihracatçı vasıtasıyla gerçekleştiren Dahilde İşleme İzin Belgesi sahibi firmayı,
Yan Sanayici: Dahilde İşleme İzin Belgesinde taahhüt edilen ihraç ürününün tamamını ya da bir kısmını üreten, belgede kayıtlı ancak belge sahibi olmayan firmayı,
Aracı İhracatçı: Dahilde İşleme İzin Belgesinde taahhüt edilen ihracatı, belge sahibi firmadan tedarik ettiği şekliyle gerçekleştiren belge sahibi olmayan firmayı, ifade eder.

Dahilde İşleme Tedbirleri

Bu tedbirler:
Şartlı Muafiyet Sistemi,
Geri Ödeme Sistemi'nden oluşur.

1-Şartlı muafiyet sistemi

Dahilde İşleme İzin Belgesi kapsamında ihracı taahhüt edilen işlem görmüş ürünlerin üretiminde gerekli olan (kendileri ve/veya yan sanayicilerinin ihtiyacı) ve serbest dolaşımında bulunmayan hammadde, yardımcı madde (katalizör olarak kullanılanlar dahil), yarı mamul, mamul ile ambalaj ve işletme malzemelerinin, Türkiye Gümrük Bölgesinde (serbest bölgeler hariç) yerleşik firmalarca bedelli ve/veya bedelsiz ithaline, Ticaret Politikası Önlemlerine tabi tutulmaksızın ve bu ithalattan doğan vergi kadar teminat alınarak izin verilir. Bu kapsamda yapılacak işletme malzemeleri ithalatında ise KDV tahsil edilir.
Eşdeğer eşya kullanımı

İşlem görmüş ürünlerin üretimi için ithal eşyasının yerine eşdeğer eşya olarak, 8-12 (sekiz-oniki)'li bazda gümrük tarife istatistik pozisyonu, ticari kalite ve teknik özellikleri itibarıyla aynı kalite ve nitelikleri taşıyan serbest dolaşımındaki eşya kullanılabilir. Şartlı muafiyet sistemi çerçevesinde, Dahilde İşleme İzin Belgesi kapsamında önceden ihracat sonradan ithalat yapılabileceği gibi, ithal eşyası ile serbest dolaşımındaki eşya birlikte de kullanılabilir. Müsteşarlıkça (İhracat Genel Müdürlüğü), projenin özelliğine göre eşdeğer eşyanın kullanımına yasaklama veya kısıtlama getirilebilir. İthal eşyasının ithalinden önce eşdeğer eşyadan elde edilen işlem görmüş ürünlerin ihracı halinde, buna tekabül eden ithalat belge süresi sonuna kadar yapılabilir. İşlem görmüş ürünlerin eşdeğer eşyadan elde edildiği durumlarda, gümrük işlemlerinde ithal eşyası eşdeğer eşya, eşdeğer eşya ise ithal eşyası olarak değerlendirilir. Eşdeğer eşyadan elde edilen işlem görmüş ürünlerin ihracından sonra buna tekabül eden oranda ithal edilen eşya, belge sahibi firma tarafından serbestçe kullanılabilir. Ancak, ihracatı gerçekleştirilmeyen ithal eşyasının, işlem görmüş ürün veya değişmemiş eşya olarak belge sahibi firma ve/veya yan sanayici firmanın stoklarında bulundurulması zorunludur.

Önceden ihracat konusu işlem görmüş ürünlerin ihracat vergisine tabi eşdeğer eşyadan elde

edilmesi halinde, eşdeğer eşyaya tekabül eden ithalatın yapılmasından sonra iade edilmek üzere ihracat vergisi kadar teminat alınır.

Yurt içi alımlar

İşlem görmüş ürünlerin üretiminde gerekli olan hammadde, yardımcı madde, yan mamul, mamul ve ambalaj malzemeleri, bu Tebliğ'in 5 inci maddesi hükmüne göre ithal edilebileceği gibi, bu konuda yapılan düzenlemeler çerçevesinde yurt içinden de temin edilebilir. DİİB kapsamında ihraç edilmek üzere yurt içinden temin edilen eşya, ikincil işlem görmüş ürünlere ilişkin hükümler hariç olmak üzere bu Tebliğin uygulanması bakımından (3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu hükümleri saklı kalmak kaydıyla) ithal eşyası gibi değerlendirilir. DİİB kapsamındaki yurt içi alımın, belge süresi içerisinde gerçekleştirilmesi gerekir. Ancak, işlem görmüş ürünün ihracatının gerçekleştiğinin belgelenmesini müteakip, bu Tebliğin 30 uncu maddesi hükümleri saklı kalmak kaydıyla süresi sona eren DİİB kapsamında da Toprak Mahsulleri Ofisi'nden yurt içi alım yapılabilir

Teminat ve İndirimli Teminat Uygulaması

Bu Karar kapsamında yapılacak ithalattan doğan vergi, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunda belirtilen esaslar çerçevesinde teminata tabidir. Teminat, ithalatta alınması gereken vergi, yurt içi alımlarda ise Müsteşarlık ve/veya ilgili kuruluşlarca belirlenen tutar üzerinden alınır.

İndirimli teminat uygulaması çerçevesinde;

Dış Ticaret Sermaye Şirketleri ile Sektörel Dış Ticaret Şirketlerinin müracaat tarihinden önceki takvim yılı içerisinde gerçekleştirdikleri ihracat kadar,

İmalatçı-ihracatçı firmaların, müracaat tarihinden önce dört yıl içerisinde düzenlenmiş ve ihracat taahhüdü kapatılmış belgeler kapsamında toplam 2 (iki) milyon ABD Dolarından az olmamak üzere gerçekleştirdikleri ihracat kadar,

Son üç takvim yılı itibarıyla ihracatı her bir yıl için 5 (beş) milyon ABD Dolarını geçen veya son beş takvim yılı itibarıyla ihracatı her bir yıl için 1 (bir) milyon ABD Dolarını geçen ihracatçı firmaların, müracaat tarihinden önce dört yıl içerisinde düzenlenmiş ve ihracat taahhüdü kapatılmış belgeler kapsamında toplam 2 (iki) milyon ABD Dolarından az olmamak üzere gerçekleştirdikleri ihracat kadar,

DİİB kapsamında yapacakları ithalata, bu ithalattan doğacak verginin %10'unun, ithal eşyası gibi değerlendirilen ve Türkiye Şeker Fabrikaları Anonim Şirketi'nden temin edilen şekerlere ise 8 inci madde hükmü çerçevesinde belirlenen tutarın %10'unun teminat olarak yatırılması kaydıyla müsaade edilir, inceleme veya soruşturmaya konu firmalar adına düzenlenen veya düzenlenecek belgelere (bu firmaların bir başka firmanın belgesinde yan sanayici olması da dahil) ilişkin indirimli teminat uygulaması talepleri inceleme veya soruşturma sonuçlanıncaya kadar değerlendirilmeye alınmaz.

İhracat sayılan satış ve teslimler ile ilgili düzenlenen DİİB kapsamında yapılan satış ve teslimler, gerçekleşen ihracat tutarına dahil edilmez.

İndirimli teminat uygulamasından yararlandırılacak ihracat tutarının hesaplanmasında, firma adına düzenlenen ve henüz ihracat taahhüdü kapatılmamış tüm belgeler kapsamında indirimli teminat uygulamasından yararlandırılan toplam ithalat (teminat sigortasına tabi ithalat dahil) tutan düşülür.

Henüz süresi dolmamış Dahilde İşleme İzin Belgeleri de, belge kapsamında ithalat yapıp yapılmadığına bakılmaksızın bu maddenin birinci fıkrası hükmüne göre indirimli teminat uygulamasından yararlandırılır ve gerçekleştirilmiş ithalatlara ilişkin alınan teminatların %10'unu aşan kısmı, belge sahibi firmaya iade edilir.

Bu çerçevede, indirimli teminat uygulamasından doğabilecek amme alacağı, (yurt içi teslimleri yapan kamu kurum ve kuruluşlarının alacakları dahil) ilgili firmalardan 6183 sayılı Kanun

hükümleri çerçevesinde tahsil edilir. Ayrıca, bu firmaların kamudan olan alacakları da teminat hükmündedir.

Türkiye gümrük bölgesi dışında veya serbest bölgelerde yapılacak işleme faaliyeti DİİB kapsamında, işlem görmüş ürünlerin veya değişmemiş eşyanın tamamı ya da bir kısmı, Hariçte İşleme Rejimi hükümleri çerçevesinde daha ileri düzeyde işlenmek üzere Türkiye Gümrük Bölgesi dışına veya serbest bölgelere geçici olarak ihraç edilebilir. Bu kapsamda işlem görmüş ürünlerin ithaline; bu ürünlerin ithalat vergileri tutarından, geçici ihracat eşyasının en son işleme faaliyetine tabi tutulduğu Türkiye Gümrük Bölgesi dışı veya serbest bölgeden aynı tarihte ithal edilmesi halinde uygulanacak vergi tutarının indirilmesi suretiyle hesaplanan tutar kadar teminat alınarak izin verilir.

2-Geri ödeme sistemi

Serbest dolaşımda bulunan ithal eşyasının işlem görmüş ürünler şeklinde ihracı halinde, ithalat sırasında alınan vergi geri ödenir.

Bu sistemden yararlanabilmek için, DİİB alınması ve eşyanın geri ödeme sistemi kapsamında olduğunun gümrük idarelerince ithalat esnasında gümrük beyannamesine kaydedilmesi zorunludur. Ayrıca DİİB ile ilgili bilgiler gümrük beyannamesi üzerinde belirtilir ve belgenin bir örneği gümrük beyannamesine eklenir.

Geri ödeme sistemi uygulanmayacak haller:

Geri ödeme sisteminden, Topluluğa üye ülkeler menşeli tarım ürünleri ithalatı hariç olmak üzere;

İthal miktar kısıtlamalarına tabi olan,

Tercihli tarife ya da özel bir şartlı muafiyet düzenlemesinden kotalar dahilinde yararlanabilen, Tarım politikası veya işlenmiş tarım ürünleriyle ilgili özel düzenlemeler çerçevesinde ithalat vergilerine tabi olan,

İthal eşyasının serbest dolaşıma giriş beyanının kabulü sırasında, işlem görmüş ürünlerden parasal ihracat iadesine tabi olan, mallar yararlandırılmaz.

Ayrıca;

Serbest dolaşımda bulunan eşya kullanılarak üretilen işlem görmüş ürünlerin A.TR dolaşım belgesi eşliğinde Topluluğa üye ülkelere,

Üçüncü ülke menşeli tarım ürünlerinden elde edilen işlem görmüş ürünlerin menşe ispat belgeleri eşliğinde Topluluğa üye ülkelere,

Serbest Ticaret Anlaşması imzalanmış bir ülke menşeli olmayan eşyadan elde edilen işlem görmüş ürünlerin ilgili Serbest Ticaret Anlaşmasının lehte hükümleri saklı kalmak şartıyla, menşe ispat belgeleri eşliğinde anlaşma imzalanmış bu ülkeye,

Pan-Avrupa Menşe Kümülyasyonuna taraf ülkeler menşeli olmayan eşya kullanılarak üretilen Kümülyasyona dahil nihai ürünün menşe ispat belgeleri eşliğinde Kümülyasyona taraf ülkelere, ihraç edilmesi halinde bu ihracat, geri ödeme sisteminden yararlandırılmaz.

Ödenen verginin geri verilmesi

Geri ödeme sistemi çerçevesinde düzenlenen DİİB ihracat taahhüdünün, bu Karar hükümlerine göre kapatılmasını müteakip 3 (üç) ay içerisinde, ithalat sırasında ödenen vergilerin iadesi için ilgili gümrük idaresine müracaat edilmesi zorunludur: Bu verginin ilgilinin müracaatı üzerine geri verme kararının alındığı tarihten itibaren 3 (üç) ay içerisinde gümrük idarelerince geri verilmemesi halinde, bu sürenin bitiminden itibaren 6183 sayılı Kanunun tecil faizine ilişkin hükümleri uygulanır.

Belge Düzenlenmesi ve Müracaatların değerlendirilmesi

Türkiye Gümrük Bölgesinde (serbest bölgeler hariç) yerleşik firmalar tarafından bu karara istinaden yayınlanacak tebliğde belirtilen bilgi ve belgelerle DİİB almak için Müsteşarlığa (ilgili İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterlikleri kanalı ile) yapılan müracaatlar

a) ithal eşyasının işlem görmüş ürünlerin üretiminde kullanıldığının tespitinin mümkün olması (işletme malzemeleri hariç),

b) Türkiye Gümrük Bölgesindeki (serbest bölgeler hariç) üreticilerin temel ekonomik çıkarları

ve yerli üretimin olumsuz etkilenmemesi,

c) işleme faaliyetinin, katma değer yaratan ve kapasite kullanımını arttıran bir faaliyet olması yanında, mamulün rekabet edebilirliği ile ihraç potansiyelini arttıran koşullar yaratıyor olması,

d) Firmaların, Dahilde İşleme İzin Belgeleri kapsamında gerçekleştirdiği performansı, kriterleri çerçevesinde değerlendirilir.

DİİB süresi sonundan itibaren 3 (üç) ay içerisinde belge ihracat taahhüdünün kapatılması için müracaat etmeyen firmaların yeni belge talepleri değerlendirmeye alınmaz. Ayrıca, ihracat taahhüdü aynı ürün olan birden fazla süresi geçerli belgesi bulunan firmalar için yeni DİİB düzenlenmeyebilir.

Müşteşarlık,değerlendirme sonucunda;ithal ve ihraç eşyasının (ikincil işlem görmüş ürünler ve işletme malzemeleri dahil) 8-12 (sekiz-oniki)'li bazda gümrük tarife istatistik pozisyonunu, adını, verimlilik oranına göre belirlenen miktarını, değerini,belge süresini,döviz kullanım oranını (bedelsiz ithalat veya ikincil işlem görmüş tarım ürünü taahhüdü içeren belgeler hariç) belirleyerek, proje bazında Dahilde İşleme İzin Belgesini verir veya talebi reddeder.

DİİB kapsamında döviz kullanım oranı azami %80'dir. Belge kapsamında ithaline müsaade edilecek işletme malzemesi değerinin ihracat taahhüdüne oranı, bu oranının içerisinde kalmak kaydıyla %2'yi geçemez.

Belgenin revizesi

Dahilde İşleme İzin Belgeleri, ilgili firma tarafından belge aslı ile gerekli bilgi ve belgelerle yapılacak müracaata istinaden revize edilebilir ve bu işlem ilgili mercilere bildirilir.

DİİB Süre ve Ek Süreler

Dahilde İşleme İzin Belgelerinin süreleri sektörüne göre azami 12 (oniki) aya kadar tespit edilebilir. Ancak, bu Karara istinaden Müşteşarlıkça yayınlanacak tebliğ ile belirlenen özellik arzeden faaliyet ve/veya ürünlerin ihracına ilişkin düzenlenen belgelerin süresi,proje süresi kadar tesbit edilebilir.Sürenin başlangıcı, Dahilde İşleme İzin Belgesinin tarihidir. Süre sonu ise, belge süresi bitiminin rastladığı ayın son günüdür.

Belge kapsamında ilk ithalatın yapıldığı tarihe kadar azami 3 (üç) ay olmak üzere Dahilde İşleme İzin Belgelerine ek süre verilebilir. Firmaların, ek süre almak için ilgili İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliğine belge aslı ile birlikte müracaat etmeleri gerekmektedir.Ayrıca, özel projelere ilişkin düzenlenen belgelere proje sürecine göre ek süre verilebilir. Bu çerçevede ek süre almak isteyen firmalarında belge aslı ile birlikte müracaat etmeleri gerekmektedir.

Haklı ve mücbir sebep ile fevkalade haller

Aşağıda belirtilen haklı ve mücbir sebep ile fevkalade hallerin belgenin geçerlilik süresi içinde vukuu halinde, belirtilen sürelerle ilave olarak

Dahilde İşleme İzin Belgelerine süre verilebilir;

Deprem, sel, don, fırtına, kasırga, yangın v.b.

Yükümlü firmanın faaliyetinin kamu otoritelerince durdurulması

Grev ve lokavt

Devletçe konulan yasaklar, harp ve abluka hali

Yükümlü firmanın iflası veya şahıs firmalarında firma sahibinin ölümü

Müşteşarlıkça yayınlanacak tebliğ ile belirlenen haklı sebep halleri.

Mücbir sebep ile fevkalade haller,kamu kuruluşlarından alınacak bilgi ve belgelerle tevsik edilir.

Firmaların mücbir sebep ile fevkalade hallerden yararlanabilmesi için en geç belge süresi

sonundan itibaren 3 (üç) ay içerisinde belge aslı ve tevsik edici bilgi ve belgelerle birlikte

Müşteşarlığa müracaat etmeleri gerekmektedir. Ancak, Müşteşarlıkça belirlenen hallerde mücbir

sebeple fevkalade hallerle ilişkin müracaat, İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliklerine

yapılabilir. Belirtilen sürede yapılmayan müracaatlar değerlendirmeye alınmaz.

Firmaların haklı sebep nedeniyle ek süre alabilmeleri için, DİİB aslı, gerçekleştirilen ihracata

ilişkin liste ve bu listede yer alan gümrük beyannamelerinin belge kapsamında kullanılacağına

ve bu bilgilerin doğruluğuna dair taahhütname ile birlikte ilgili İhracatçı Birlikleri Genel

Sekreterliğine en geç belge süresi sonundan itibaren 3 (üç) ay içerisinde müracaat etmeleri

gerekmektedir. Belirtilen sürede yapılmayan müracaatlar değerlendirmeye alınmaz, ibraz edilen

liste kapsamındaki gümrük beyannamelerinin ilgili firmaya ait olmadığı veya başka bir belge kapsamında kullanıldığı tespit halinde, firmanın mevcut belgeleri ile bildirim yapıldığı tarihten itibaren 1 (bir) yıl içerisinde düzenlenen Dahilde İşleme İzin Belgelerine ilişkin haklı sebebe istinaden ek süre talepleri değerlendirilmeye alınmaz. Bu durum ilgili İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliklerince Müsteşarlığa (İhracat Genel Müdürlüğü), tüm İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliklerine ve ilgili firmaya bildirilir.

Deprem, sel, don, fırtına, kasırga, yangın v.b. ile ilgili mücbir sebep ile fevkalade haller nedeniyle;

a) Belge kapsamında ithal edilen eşyanın yerine konulamayacak şekilde telef veya kaybının mahkeme kararı ile tespit edilmesi durumunda, bu ithalata tekabül eden ihracatın gerçekleştirilmesi aranmaz.

b) Belge sahibi firmanın üretim tesisinin kullanılamaz hale geldiğinin mahkeme kararı ile tespiti halinde, belge kapsamında ithal edilen eşya bütün hak ve mükellefiyetleri ile birlikte, Dahilde İşleme Rejiminden yararlanma koşullarına sahip başka bir firmanın süresi geçerli Dahilde İşleme Belgesine devredilebilir.

İhracatın gerçekleştirilmesi

İhracatın gerçekleştirilmesi, Dahilde İşleme İzin Belgesinde ihracı taahhüt edilen işlem görmüş ürünlerin, bu Tebliğ ile İhracat Rejimi ve Gümrük Mevzuatına uygun şekilde Türkiye Gümrük Bölgesi dışına veya serbest bölgelere ihraç edilmesidir.

İhraç bedellerinin yurda getirilmesine ilişkin esaslar Kambiyo Mevzuatı hükümlerine tabidir.

İhraç bedelleri, döviz veya mal olarak getirilebilir. Ancak, ihraç bedelinin mal olarak getirilmesi halinde, bu mallar Dış Ticaret Mevzuatı hükümlerine tabidir.

Aracı ihracatçı ile ihracat

DİİB alan ihracatçılar veya imalatçı ihracatçılar, ihracını taahhüt ettikleri malların ihracatını bizzat yapabilecekleri gibi, Müsteşarlıktan izin almadan başka bir ihracatçı aracılığı ile de yapabilirler. Ancak, un, toz içecek, küp ve kesme şeker, ham veya rafine ayçiçek yağı ihracatı için düzenlenen Dahilde İşleme İzin Belgeleri ihracat taahhütleri, Dış Ticaret Sermaye Şirketleri ve Sektörel Dış Ticaret Şirketleri tarafından gerçekleştirilen ihracat ile belirli firmalar aracılığıyla yapılma zorunluluğu bulunan ülkelere gerçekleştirilen ihracat hariç olmak üzere, aracı ihracatçılar tarafından gerçekleştirilen ihracat ile kapatılamaz. Ayrıca, Müsteşarlıkça Dahilde İşleme İzin Belgesinin özel şartlar bölümüne meşruhat düşülmek suretiyle, aracı ihracatçı ile ihracat yapılmasına kısıtlama getirilebilir.

Aracı ihracatçı ile yapılan ihracatta gümrük idarelerince, aracı ihracatçı, belge sahibi ve yan sanayici firmaların unvanları ile DİİB sayısı gümrük beyannamelerine kaydedilir. Aracı ihracatçı ile yapılan ihracatın DİİB kapsamında değerlendirilmesi için, belge sahibi firmadan tedarik edildiği ve belge ihracat taahhüdünde yer aldığı şekliyle ihracının gerçekleştirilmesi gerekir. Belge sahibi firma ile aracı ihracatçı firma arasındaki tüm hukuki sorunlar, aralarında yapacakları sözleşme hükümlerine tabidir. Ancak, gümrük beyannamesi ve eki belgelerin sahte olması veya üzerinde tahrifat yapılmış olması durumunda, aracı ihracatçı, beyanname konusu eşya nedeniyle daha önce alınmayan vergiden, belge sahibi firma ile birlikte müştereken ve müteselsilen sorumludur.

Temsilci aracılığı ile ithalat

DİİB kapsamındaki eşyanın ithalatı, bizzat belge sahibi firma tarafından yapılabileceği gibi Borçlar Kanununun doğrudan ya da dolaylı temsil hükümlerine göre tayin edilmiş olmak kaydıyla, temsilci aracılığıyla da yapılabilir. Bu tür ithalatta gümrük idarelerince, belge süresi içerisinde belirtilen miktar ve değeri geçmemek kaydıyla ithalata izin verilir ve belge sahibinin unvanı ile DİİB sayısı gümrük beyannamelerine kaydedilir.

Gümrük idarelerince yapılacak işlemler:

a) Dahilde İşleme İzin Belgesinin ithalat bölümünde belirtilen eşyanın;

Belge süresinin geçerli olması,

Belgede kayıtlı gümrük tarife istatistik pozisyonunda olması,

Cinsinin değişmemesi,

Miktarın (belgede kayıtlı birimlerle) aşılmaması,

Belgenin özel şartlar bölümünde, varsa indirimli teminat uygulamasına ilişkin hususlar saklı kalmak üzere, vergilerin teminata bağlanması,

İthalat Rejiminde ithali belli kurum veya kuruluşların müsaadesine bırakılmış mallar için, ithalat esnasında bu kurum veya kuruluşların müsaadesinin aranması, Gümrük beyannamesinde yer alan bilgilerin, belgenin son sayfasındaki ithal edilen eşya ile ilgili bilgiler bölümüne kaydedilmesi, kaydıyla ithalatına izin verilir.

b) Belge kapsamındaki ihracata ilişkin gümrük beyannamesi üzerinde;

Belgede kayıtlı gümrük tarife istatistik pozisyonunun,

Belgede belirtilen ihraç ürününün adının, özelliğinin ve miktarının (belgede kayıtlı birimlerle),

İlgili tüm Dahilde İşleme İzin Belgelerinin sayısının,

Firmanın imalatçı veya ihracatçı sıfatıyla unvanının,

İhracatçı firma, Dış Ticaret Sermaye Şirketi ve Sektörel Dış Ticaret Şirketi adına düzenlenen

Dahilde İşleme İzin Belgesi üzerinde kayıtlı bulunan yan sanayici firma unvanının,

İmalatçı-ihracatçı firma adına düzenlenen Dahilde İşleme İzin Belgesi üzerinde yan sanayici

firma kaydının bulunması ve ihraç konusu eşyanın tamamının veya bir kısmının ya da

üretiminin bir alt aşamasının yan sanayici firmanın üretimi ile gerçekleşmesi durumunda, bu

yan sanayici firma unvanının, yer alması kaydıyla ihracata izin verilir.

c) İthalat ve ihracat esnasında belgenin özel şartlar bölümünde belirtilen hususlar da dikkate alınarak işlem yapılır.

d) Önceden ihracat konusu işlem görmüş ürünlerin ihracat vergisine tabi eşdeğer eşyadan elde edilmesi halinde, ihracat vergisi kadar teminat alınır.

e) İhracatın, Topluluk üyesi, Serbest Ticaret Anlaşması imzalanmış veya Pan-Avrupa Menşe Kümülyasyonuna taraf ülkelere yapılması halinde, telafi edici vergi tahsil edilir.

f) Üzerinde ihracat taahhüdünün kapatılmasında kullanıldığına dair meşruhat bulunan ve DİİB sayısı kayıtlı gümrük beyannameleri için sonradan A.TR dolaşım belgesi veya menşe ispat belgeleri düzenlenmesi halinde, bu durum ilgili İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliğine bildirilir.

g) İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliklerinin ihracat taahhüt kapatma yazısı ile gerçekleşen ithalat ve ihracata ilişkin gümrük beyannameleri listeleri çerçevesinde ithalat esnasında alınan teminatlar ve geri ödeme sistemine ilişkin ithalatta ödenen vergi geri verilir.

h) Bu maddenin (g) bendinde belirtilen gerçekleşen ithalat ve ihracata ilişkin gümrük beyannameleri listelerindeki gümrük beyannamelerinin sahte olduğunun tespiti halinde, teminatlar firmaya iade edilmez. Bu durum, gerekli işlemlerin yapılmasını teminen ilgili İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliğine bildirilir.

i) ihracat esnasında, belge kapsamında önceden ithalatın yapılmış olması şartı aranmaz.

j) Belge üzerinde ihracı öngörülen maddelerin gümrük tarife istatistik pozisyonu ile teknik ve ticari adı bakımından fiziki unsurları itibariyle aynı madde olduğunun ilgili belgeler üzerinde görülmesi, çıkış esnasında gümrük beyannamesi ile ilgili işlemlerin sonuçlandırılması için gerekli ve yeterli şartları oluşturmakta olup, belgenin özel şartlar bölümünde aksi belirtilmedikçe ayrıca ekspertiz raporu ve ayniyat istenmez.

k) Kaybedilen bir gümrük beyannamesinin DİİB ihracat taahhüdüne saydırılmak üzere bir suretinin ilgili firma tarafından talep edilmesi halinde, bu suret üzerinde taahhüt kapatma işlemi gerçekleştirecek ilgili İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliği belirtilir. Müteakip suret taleplerinde farklı bir İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliğinin belirtilmesinin talep edilmesi halinde ise, bu suret üzerine önceki bilgiler kaydedilir.

Gözetim ve korunma önlemlerine tabi eşyanın ithali

DİİB kapsamında İthalı Gözetim ve Korunma Önlemlerine tabi eşyaların serbest dolaşıma girebilmesi için, firmaların (yan sanayici veya aracı ihracatçı dahil) bu maddelerle ilgili olarak ithal lisanslarının (kota) ve/veya gözetim belgelerinin bulunması zorunludur. Aksi takdirde, bu maddelerden üretilen mamullerin üçüncü ülkelere veya serbest bölgelere ihracı ya da gümrük idareleri gözetiminde imhası gerekir.

Telafi edici verginin ödenmesi

Dahilde İşleme İzin Belgesi kapsamındaki ihracatın, A.TR dolaşım belgesi eşliğinde Topluluğa üye ülkelere yapılması durumunda; işlem görmüş ürünlerin üretiminde kullanılan üçüncü ülke menşeli hammadde, yardımcı madde, yan mamul ve mamul maddelere ilişkin vergi, menşe

ülkelerle yapılan Anlaşmalardaki lehte hükümler saklı kalmak kaydıyla ödenir.

Ancak belge kapsamında, işlenmiş tarım ürünlerinin A.TR dolaşım belgesi eşliğinde Topluluğa üye ülkelere ihracında, bu ürünlerin üretiminde kullanılan üçüncü ülke menşeli sanayi ürününe ilişkin verginin tahsili kaydıyla ihracata izin verilir., kullanılan girdi işlenmiş tarım ürünü ise bu üründeki sanayi payına ilişkin vergi ödenir. Ancak, işlenmiş tarım ürünlerinin A.TR dolaşım belgesi eşliğinde Topluluğa üye ülkelere ihracında, bu ürünlerin üretiminde kullanılan girdi tarım ürünü ise bu ürüne ilişkin verginin tahsili aranmaz.

DİİB kapsamında tarım ürünlerinin menşe ispat belgeleri eşliğinde Topluluğa üye ülkelere ihraç edilmesi durumunda; bu ürünlerin üretiminde kullanılan üçüncü ülke menşeli eşyaya ilişkin verginin tahsili kaydıyla ihracata müsaade edilir. Ancak, bu verginin aynı ithal eşyası için Toplulukta uygulanan vergiden yüksek olması ve bunun firma tarafından gümrük idarelerine tevsik edilmesi halinde, Toplulukta uygulanan vergi (düşük olan had) ödenir.

DİİB kapsamındaki ihracatın, menşe ispat belgeleri eşliğinde Serbest Ticaret Anlaşması imzalanmış bir ülkeye yapılması durumunda (AKÇT Anlaşması dahil); işlem görmüş ürünlerin üretiminde kullanılan ve bu ülke menşeli olmayan eşyaya ilişkin vergi, ilgili anlaşmanın lehte hükümleri saklı kalmak kaydıyla ödenir.

Ancak, DİİB kapsamında Pan-Avrupa Menşe Kümülyasyonuna taraf ülkelerden menşe ispat belgeleri veya tedarikçi beyanı eşliğinde ithal edilen eşya kullanılarak üretilen Kümülyasyona dahil nihai ürünün, menşe ispat belgeleri veya tedarikçi beyanı eşliğinde tekrar Kümülyasyona taraf ülkelerden birine ihraç edilmesi durumunda, İthalat Rejiminde belirtilen oranda verginin tahsili aranmaksızın ilgili gümrük idarelerince ihracata müsaade edilir. DİİB kapsamında Pan-Avrupa Menşe Kümülyasyonuna taraf olmayan ülkelerden ithal edilen eşya kullanılarak üretilen nihai ürünün, menşe ispat belgeleri eşliğinde Kümülyasyona taraf ülkelere ihraç edilmesi halinde ise, işlem görmüş ürünlerin üretiminde kullanılan Kümülyasyona taraf olmayan ülke menşeli eşyaya ilişkin ithalat Rejiminde belirtilen oranda vergi ödenir.

Yukarıdaki fıkralarda ödenmesi gerektiği belirtilen telafi edici vergiler, ihracata ilişkin gümrük beyannamesinin tescil tarihindeki Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası döviz satış kuru ve bu tarihte İthalat Rejiminde belirtilen gümrük vergisi oranı üzerinden hesaplanarak ihracat sırasında ödenir. Ancak, önceden ihracat sonradan ithalat yapılması durumunda, önceden ihracata ilişkin gümrük beyannamesinin tescil tarihindeki Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası döviz satış kuru ve bu tarihte İthalat Rejiminde belirtilen gümrük vergisi oranı üzerinden hesaplanarak, önceden ihracata tekabül eden imalatın yapılması sırasında ödenir. Tahsil edilen telafi edici vergiler bütçeye irat kaydedilir.

İşlem görmüş ürünlerin üretiminde kullanılan vergiye konu eşyanın tespitinde firma beyanı esas alınır. Aksine bir durumun tespiti halinde, ödenmeyen ya da eksik ödenen telafi edici vergi, ihracata ilişkin gümrük beyannamesinin tescil tarihi itibarıyla 6183 sayılı Kanun hükümlerine göre takip ve tahsil edilir.

Bünyesinde üçüncü ülke menşeli eşya kullanılan ve Avrupa Topluluğu'na üye ülkelere ihraç edilen her türlü harp araç, gereç, teçhizat, makine, cihaz ve sistemleri ile bunların yapım, bakım ve onarımlarında kullanılacak yedek parçalar bu madde hükmünden müstesnadır.

Verginin geri verilmesi

DİİB kapsamında ödenmemesi gerektiği halde ödenmiş olduğu belirlenen telafi edici vergi ile ikincil işlem görmüş ürüne ilişkin vergi, ilgili firmanın talebi üzerine nakden geri verilir.

Belge kapsamında fazla yatırıldığı tespit edilen verginin geri verilmesi için, bu verginin tebliğ tarihinden itibaren 3 (üç) yıl içerisinde tevsik edici bilgi ve belgelerle birlikte ilgili gümrük idaresine müracaat edilmesi gerekir.

Gümrük idareleri, ilgili firmanın müracaatı üzerine, geri verme kararının alındığı tarihten itibaren 3 (üç) ay içerisinde fazla yatırılan vergiyi geri vermek zorundadırlar. Fazla yatırıldığı tespit edilen verginin, ilgili firmanın gerekli bilgi ve belgeleri tamamlayarak müracaatı üzerine,

geri verme kararının alındığı tarihten itibaren 3 (üç) ay içerisinde geri verilmemesi halinde, bu sürenin bitiminden itibaren 6183 sayılı Kanunun tecil faizine ilişkin hükümleri uygulanır.

Kısmi teminat iadesi

DİİB kapsamında ithal edilen eşyanın işlem gördükten sonra partiler halinde ihraç edilmesi halinde, kısmi teminat iadesinden yararlanılması için, belge süresi içerisinde belge aslı, ithalat ve ihracata ilişkin gümrük beyannameleri asıllarıyla gümrük idaresine müracaat edilmesi gerekmektedir. Yapılan inceleme sonucunda, belge kapsamındaki ithalat sırasında alınan teminatlar gerçekleşen ihracata tekabül eden oranda, firmaya iade edilir.

Yurt içi alımlara ilişkin kısmi teminat iadesi müracaatları ise; DİİB aslı, fatura ve ihracata ait gümrük beyannameleri asılları, sanayi odasınca tasdikli kapasite raporu (gerek olması halinde ekspertiz raporu aslı), yurt içi alım-ihracat listeleri, teminat mektubu fotokopisi ile birlikte belge süresi içerisinde ilgili İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliğine yapılır. Yurt içi alımlara ilişkin belgeler kapsamında, iki defa kısmi teminat iadesi yapılabilir. Bu işlemin, aynı İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliği tarafından yapılması gerekir.

Ancak, birinci ve ikinci fıkra çerçevesinde iade edilen teminat tutarı, belge kapsamında alınan teminatın %90'ını geçemez. Bakiye teminatlar ise, belge ihracat taahhüdünün kapatılmasını müteakip firmaya iade edilir. İndirimli teminat uygulaması çerçevesinde düzenlenen DİİB kapsamında yapılan ithalatlar için kısmi teminat iadesi yapılmaz.

İhracat taahhüdünün kapatılması

DİİB sahibi firmaların belge süresi sonundan itibaren 3 (üç) ay içerisinde gerekli bilgi ve belgelerle birlikte, belge ihracat taahhüdünü kapatmak için İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliklerine müracaat etmeleri zorunludur.

Belirtilen süre içerisinde kapatma müracaatında bulunmayan firmalar adına düzenlenen Dahilde İşleme İzin Belgeleri İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliklerince müeyyide uygulanarak resen kapatılır. Resen kapatma işlemi ilgili mercilere ve ilgili vergi dairesine bildirilir.

DİİB ihracat taahhüdü, belgede belirtilen şartlar esas alınmak suretiyle eşdeğer ve/veya ithal eşyasının işlem görmüş ürünün üretiminde kullanıldığının tespiti kaydıyla kapatılır. Gümrük beyannamesinin Dahilde İşleme İzin Belgesinin ihracat taahhüdüne sayılabilmesi için; ilgili gümrük beyannamesi aslı üzerinde belge sayısının yer alması zorunludur.

Ancak, Müsteşarlıkça Uygun görülmesi halinde, belge sahibi firmanın unvanının yer alması kaydıyla üzerinde belge sayısı kayıtlı olmayan gümrük beyannameleri, belge ihracat taahhüdüne sayılabılır. Ayrıca, belge ihracat taahhüdüne sayılan ihracata ilişkin gümrük beyannamesi aslına, İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliklerince taahhüde sayıldığına dair meşruhat düşülür.

Kapatma esnasında; ihracatın, A.TR dolaşım belgesi veya menşe ispat belgeleri eşliğinde yapılması durumunda, işlem görmüş ürünlerin üretiminde kullanılan hammadde, yardımcı madde, yarı mamul ve mamul maddeler için bu Tebliğ hükümleri çerçevesinde telafi edici verginin ödendiğine dair makbuzun tevsiki aranır. Ayrıca, DİİB kapsamında ödenen telafi edici vergiye ait makbuz üzerine, İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliklerince belge kapsamında kullanılan tutarı belirten meşruhat düşülür.

DİİB kapsamındaki ihracatın A.TR dolaşım belgesi eşliğinde Topluluk üyesi ülkelere yapılması durumunda, işlem görmüş ürünlerin üretiminde, İthalî Gözetim ve Korunma önlemlerine tabi eşyanın kullanılması halinde, bu maddelere ilişkin ithal lisansı (kota) ve/veya gözetim belgeleri aranır. Aksine bir durumun tespiti halinde, bu durum Gümrük Mevzuatı çerçevesinde değerlendirilmek üzere taahhüt kapatma yazısında belirtilir.

DİİB kapsamında ithal edilen eşyanın kusurlu olması veya ithaline esas teşkil eden sözleşme hükümlerine aykırı olması nedeniyle Gümrük Mevzuatı çerçevesinde gümrük idareleri gözetiminde imhası, gümrüğe terk edilmesi veya mahrecine iadesi hallerinde, bu eşyaya tekabül eden ihracatın gerçekleştirilmesi aranmaz. Ayrıca, bu durum kapatma yazısında açıkça belirtilir.

DİİB kapsamında edilen eşyadan elde edilen ikincil işlem görmüş ürünün ihracı zorunludur. Ancak, bu ürünün Gümrük Mevzuatı çerçevesinde gümrük idareleri gözetiminde imhası, gümrüğe terk edilmesi, çıkış hükmünde gümrüğe teslimi veya İthalat Rejimi hükümlerine göre ithali hallerinde, ikincil işlem görmüş ürünün ihracatının gerçekleştirilmesi aranmaksızın ihracat taahhüdü kapatılır. İkincil işlem görmüş ürünlerin İthalat Rejimi hükümlerine göre ithal edilmek istenmesi halinde, bu ürünlerin gümrük idarelerine teslimi aranmaksızın belge kapsamındaki gerçekleşme oranları üzerinden hesaplanan ithalat vergileri tahsil edilir. Ancak, belge kapsamında yurt içi alım yapılması halinde, bu alıma tekabül eden varsa ikincil işlem görmüş ürünün ihracatının gerçekleşmesi aranmaz. Yukarıda belirtilen hususlarda işlem yapılması halinde, bu durum kapatma yazısında açıkça belirtilir.

Belge kapsamında ihracı taahhüt edilen mamulün, başka bir belgenin ithalat bölümünde belirtilen eşya arasında yer alması şartıyla süresi geçerli belge sahibi firmaya/firmalara yurt içinde teslimi halinde, her bir belgenin taahhüt kapatma müracaatının birinci ve ikinci fıkralarda belirtilen süreler içerisinde yapılması kaydıyla, Dahilde İşleme İzin Belgelerinin kapatma işlemi aynı anda veya ihracatı gerçekleştiren firmaların belgelerinin kapatılmasını müteakip yurt içinde teslimi yapan firmanın belgesinin kapatılması suretiyle sonuçlandırılır. Eksik ihracat gerçekleştirilmesi halinde, tüm mali ve hukuki sorumluluk ithalatı yapan firmaya aittir.

Aynı firmaya ait Dahilde İşleme İzin Belgeleri ihracat taahhütleri, belge kapsamındaki ithalat ve ihracat işlemleri ile tüm istisnaların belgelerin birlikte geçerli olduğu sürede gerçekleşmesi halinde birlikte kapatılabilir.

Belge kapsamında yurt içi alım yapılması halinde, taahhüt kapatma yazısı bu alımın yapıldığı ilgili kuruluşa da gönderilir. Kapatma yazısına istinaden, şartlı muafiyet sistemine göre alınan teminatlar veya geri ödeme sistemine ilişkin ithalatta ödenen vergiler firmaya geri verilir.

Belgenin kaybedilmesi

Dahilde İşleme İzin Belgesinin kaybedilmesi halinde, yeni belge düzenlenmesi için kayıp ilanı verilen gazete ile birlikte Müsteşarlığa müracaat edilmesi gerekmektedir. Yapılan değerlendirme sonucunda, "aslının aynısıdır" meşruhatı düşülen Müsteşarlık nüshası fotokopisi, ilgili mercilerce yapılan işlemlerin belgeye işlenmesi kaydıyla düzenlenir ve firmaya verilir.

İhraç edilen mamullerin geri getirilmesi

DİİB kapsamında ihraç edilen mamullerin herhangi bir sebeple alıcısı tarafından belge süresi içerisinde geri gönderilmesi halinde; ilgili gümrük idarelerince, İhracat Rejimi ve Gümrük Mevzuatı çerçevesinde, bu maddelerin ithal ve ihracına müsaade edilir ve bu durum, ihracat taahhüdünün kapatılması sırasında değerlendirilmek üzere ilgili İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliğine bildirilir.

DİİB kapsamında ihraç edilen ancak, belge süresi sona erdikten veya ihracat taahhüdü kapatıldıktan sonra alıcısı tarafından evsafına uygun hale getirilmek veya üzerinde değişiklik yapılmak üzere iade edilen mamulün; Müsteşarlıkça düzenlenecek yeni bir belge kapsamına alınmasını müteakip, ayniyat tespiti ve ihracat nedeniyle yararlanılan hak ve menfaat varsa bunların iade edildiğinin tevsiki kaydıyla ilgili gümrük idarelerince ithalatına müsaade edilir. İhracat taahhüdü kapatılmış DİİB kapsamında ihraç edilen mamulün alıcısı tarafından yeniden ihracat yapılmamak üzere iade edilmesi halinde ise, taahhüt kapatma işlemi yeniden değerlendirilir. Yapılan değerlendirme sonucunda, varsa bu mamulün üretiminde kullanılan eşyanın ithalatında alınmayan verginin bu Tebliğin 35 inci maddesi çerçevesinde geri alındığının ve ihracat nedeniyle yararlanılan hak ve menfaatlerin iade edildiğinin tevsiki kaydıyla ilgili gümrük idarelerince ithalatına müsaade edilir.

Belgenin iptali

DİİB, ilgili firmanın talebi üzerine, Müsteşarlık tarafından iptal edilir.

Bu Karar ve bu Karara istinaden yayımlanacak genelge hükümlerine uyulmadığının, Dahilde İşleme İzin Belgesinin düzenlenmesi veya revizesi için ibraz edilen bilgi ve belgeler ile belge

kapsamında yapılan işlemlerin gerçek dışı olduğunun ve ilgili belge üzerinde tahrifat yapıldığının tespiti halinde; ilgili belge Müsteşarlıkça iptal edilir ve ilgililer hakkında kanuni işlem yapılır.

İhracatın gerçekleştirilmemesi

DİİB kapsamında ithal edilen ancak süresi içerisinde Türkiye Gümrük Bölgesi dışına veya serbest bölgelere, belgede belirtilen miktar, değer ve oranlarda fiilen ihracı gerçekleştirilmeyen eşyaya ilişkin daha önce alınmayan vergi, bu Tebliğin 35 ve 36 ncı madde hükümlerine göre tahsil edilir.

Dahilde işleme tedbirlerine uyulmaması

Dahilde İşleme Tedbirlerini, Dahilde İşleme Rejimi ve belgede belirtilen esas ve şartlara uygun olarak yerine getirmeyenlerden;

- a) Dahilde İşleme İzin Belgesi kapsamında ithal edilen ve Türkiye Gümrük Bölgesi dışına veya serbest bölgelere fiilen ihracı gerçekleştirilmeyen eşyanın ithali esnasında alınmayan vergi,
- b) Belgede kayıtlı miktarın üzerinde ithalat yapıldığının belge ihracat taahhüdünün kapatılması esnasında tespiti halinde, bu kısma tekabül eden ithalattan doğan vergi,
- c) Belge kapsamında ithal edilen eşyanın tamamı ihraç edilen mamulün bünyesinde kullanılmış olsa dahi döviz kullanım oranının %80'i geçmesi halinde, bu oranı aşan kısma tekabül eden ithalatla ilgili alınmayan vergi,
- d) Belge kapsamında ithal edilen işletme malzemesinin CIF ithal tutarının, gerçekleşen FOB ihraç tutarının %2'sinden fazla olması halinde, bu oranı aşan kısma tekabül eden ithalatla ilgili alınmayan vergi,
- e) Dahilde İşleme İzin Belgesinin iptal edilmesi halinde, belge kapsamında alınmayan vergi, ithal tarihi itibarıyla 6183 sayılı Kanun hükümlerine göre tahsil edilir. Ayrıca, (a), (b) ve (e) bentlerinde bu Tebliğin 26 ncı maddesi ile Ticaret Politikası Önlemlerine Dair Mevzuat hükümleri uygulanır.

Kapatma esnasında ibraz edilen gümrük beyannamesi ve eki belgelerin sahte olması veya üzerinde tahrifat yapılmış olması durumunda, bu beyanname kapsamı ihracata tekabül eden ithalata ilişkin vergi, birinci fıkra hükümleri çerçevesinde tahsil edilir ve ilgili mercilere bilgi verilir. Ayrıca, kapatma dosyası, ilgililer hakkında kanuni işlem yapılmasını teminen Müsteşarlığa gönderilir.

Bu maddenin ikinci fıkrası çerçevesinde ibraz edilen gümrük beyannamesinde kayıtlı bulunan aracı ihracatçı, beyanname konusu eşya nedeniyle daha önce alınmayan vergiden belge sahibi firma ile birlikte müştereken ve müteselsilen sorumludur.

İnceleme veya soruşturma sonucunda, iştiraki tespit edilen belge sahibi firma ve/veya sahte gümrük beyannamesinde kayıtlı aracı ihracatçı adına 1 (bir) yıl süreyle DİİB düzenlenmez. Bu Tebliğ ile bu Tebliğe istinaden yayımlanan genelgelere uymayan, yanlış işlem yapan, belgelerin ilgiliye ait orijinal nüshasına gerekli meşruhatı kaydetmeden işlem yapan, yanıltıcı bilgi veren ve bu nedenlerden dolayı vergi kaybına veya verginin tahsilinde gecikmelere sebep olan gerçek ve tüzel kişiler, asıl borçludan alınamayan alacağın ödenmesinden müştereken ve müteselsilen sorumludur. Bu çerçevede amme alacağı, gecikme süresi de dikkate alınarak bu maddenin birinci fıkrası hükümlerine göre tahsil edilir.

Müeyyide

Dahilde İşleme İzin Belgesi kapsamında ithal edilen ve süresi içerisinde ihracı gerçekleştirilmeyen eşyaya ilişkin gümrük vergileri bu Tebliğin 35 inci madde hükümlerine göre tahsil edilir. Ayrıca, bu verginin 2 (iki) katı para cezası alınır.

Denetim

Tüm kamu kurum ve kuruluşları ile bankalar, Dahilde İşleme İzin Belgesinin ibrazı üzerine Dahilde İşleme Tedbirlerini, Dahilde İşleme Rejimi ve belgede belirtilen esas ve şartlara uygun olarak tatbik ederler. Müsteşarlık, Kararda belirtilen tedbirlerin uygulanmasına ilişkin her türlü

denetimi ve düzenlemeyi yapabilir, ilgili firma, kamu kurum ve kuruluşları ile bankalardan bilgi ve belge isteyebilir ve gerekli önlemleri alabilir.

AKREDİTİF ŞEKİLLERİ

Teyitli Akreditif (Confirmed L/C)

Mal bedelinin en garantili olduğu akreditif şeklidir. Satıcı tarafından uygun vesaik aracı bankaya (L/C advising bank/negotiating bank) verildiğinde, bedelinin L/C 'de belirtilen valörde, herhangi bir valörün belirtilmediği durumda ise 48 saat içinde tahsil edileceği anlamına gelir. Teyitli akreditifte mutlaka aracı bankanın yazılı konfirmasyonu alınmalıdır. Aksi takdirde, teyit şartları yerine getirilmeyebilir. (ICC 500 md.9)

Teyitsiz Akreditif (Unconfirmed L/C)

Satıcı tarafından uygun vesaikin, aracı bankası kanalıyla muhabir bankaya (L/C issuing bank) ibrazını takiben muhabir bankanın incelemesi sonucunda bedelinin satıcının bankasına ödenmesi anlamına gelir. Konfirme L/C 'ye oranla risklidir. Ancak akreditifi açan bankanın first class bir banka ve alıcının güvenilir olması durumunda kabul edilebilir.

Peşin Ödemeli Akreditif (Red Clause L/C)

Akreditif aracı bankaya ulaştığı anda, satıcıya L/C şartlarına göre mal bedelinin partial veya %100 peşin ödenmesi anlamına gelir. Alıcının kendini garantiye alması açısından, L/C şartlarında belirtildiği şekilde malların vadesinde yükleneceği hususunda muhabir bankaya satıcı tarafından bir taahhütname veya teminat mektubu verilir.

Vadeli Akreditif (Usance L/C)

Teyitli/teyitsiz olabilir. Ödeme süresinin kambiyo mevzuatına göre mal bedeli yurda getirme süresi dışında kalması durumunda kredili ihracat izninin ilgili ihracatçı birliklerinden alınması gerekir. Diğer şartlar teyitli/teyitsiz akreditiflerde anlatıldığı gibidir. Vadeli akreditif uygun şartlar sağlanırsa iskonto ettirilebilir.

Rotatif Akreditif (Revolving L/C)

Şartlara göre kısmen veya tamamen kullanıldığında değişiklik gerektirmeden önceden belirlenen miktar dahilinde yenilenen akreditiftir. Bu tip akreditif; ithalatçıya periodik olarak aynı firmadan aldığı mallar için uzun vadeli bir akreditif açıp banka ile uzun süreli kredi tesis ederek yüksek maliyetlere katlanmak yerine; küçük partiler halinde akreditif açma ve otomatik olarak yenileme fırsatı sağlar.

Bu tip akreditiflerde en önemli unsur; akreditif üzerinde kaç kez revolving olduğunun ve kümülatif olup olmadığının belirtilmesidir.

Kümülatif (cumulative); bir önceki dönemde kullanılmayan kısmın bir sonraki döneme devretmesidir.

Kümülatif olmayan (non-cumulative); kullanılmayan kısmın bir sonraki döneme devretmeyip iptal edilmesidir.

Rotatif akreditifler zamana ve değere bağlı olarak 2 türlü açılabilir. Zamana bağlı olanlarda; akreditifte verilen program (örneğin: ayda 100 adet veya \$10.000'lık sevkiyat) dahilinde

kümülatif olup olmama şartına göre yükleme yapılır. Değere bağlı olanlarda ise, akreditif vadesi içinde kalmak koşuluyla kullanılan miktar aynı şekilde yenilenir.

Devredilebilir Akreditif (Transferable L/C)

ICC 500'un 48. maddesinde bahsedilen ve akreditif metninde "transferable" yazma zorunluluğu olan devredilebilir akreditif, kendisine akreditif açılan lehdarın (ihracatçı) talimatıyla akreditifin açıldığı bankadan bir veya birden fazla ikinci lehdarın kullanımına izin verilebilen bir akreditiftir. Aksi belirtilmedikçe bir akreditif ancak bir kez devredilebilir.

Devirde ilk akreditifte genel esaslar sabit kalmak koşuluyla; akreditif tutarı, birim fiyat, vade tarihi, vesaik ibraz süresi ve sevkiyat süresi değiştirilebilir. İlk lehdarın ismi akreditif amiri yerine konulabilir, fakat asıl akreditifte amirin adının fatura dışında diğer tüm vesaikte gözükmemesi isteniyorsa bu şarta uyulmalıdır. Bu durumda; akreditifin ikinci lehdarı mal faturasını kendisine devreden adına tanzim edebileceği gibi (uluslararası devirde), nihai alıcı adına da tanzim edebilir. Her iki olasılıkta da ikinci lehdarın faturaları aracı banka nezdinde birinci lehdarın ibraz ettiği faturalar ile değiştirilir. Akreditif amiri ile lehdarın ve devredilen üçüncü şahsın adları birbirine ve şartların da yeni lehdara banka tarafından bildirilmesi gerekir.

Karşılıklı Akreditif (Back to Back)

Lehine akreditif açılan ihracatçı, malların alımını farklı kanallardan yapıyorsa kullanılması gereken akreditif tipidir. İthalatçının açtığı akreditif kredi garantisi olarak gösterilip, malın satın alındığı üretici/tedarikçi adına yeni bir akreditif açılmaktadır. Karşılıklı akreditifin işlerlik kazanabilmesi alım ve satım akreditiflerinin aynı banka nezdinde yapılması ile mümkündür. Üretici malı yükleyip vesaik ibrazından sonra satış akreditifinin ihracatçıya düşen kar payı ayrılır bakiye üreticiye ödenir ve satış bedeli de ithalatçı bankasından tahsil edilir.

Dikkat edilmesi gereken en önemli nokta; satış akreditifinin yükleme ve kullanma vadeleri kesinlikle alış akreditifinden daha uzun tutulmalıdır. Ödeme vadelerine ise; yeni bir finansman ihtiyacı doğmaması açısından dikkat edilmeli, satış akreditifinin önceden tahsil edilebilmesine özen gösterilmelidir. Bu akreditifler daha çok transit ticaretlerde kullanılır.

Stand-by akreditif

Bu tip akreditifler daha çok bir teminat mektubu niteliğindedir. İthalatçı tarafından yükümlülüklerin/ödemelerin yerine getirilmemesi durumunda ihracatın yapıldığını kanıtlayan uygun evrakın bankaya ibrazı ile ödeme yapılır.

Dikkat edilmesi gereken en önemli nokta; akreditifin kullanım vadesi ile (yükümlülüklerin/ödemelerin yerine getirilmemesi durumunda) bankaya başvuru süresi arasında çelişki olmaması, l/c vadesinin bu süreleri kapsayacak şekilde uzun olmasıdır.